

Aandacht voor de ziekte van Lyme

(1) De argeloze wandelaar merkt hem vaak niet eens op, de kleine teek die zich stevig vastbijt in been of nek. Maar één simpele beet van zo'n

5 beestje kan een leven verwoesten. Als de teek met de borreliabacterie is besmet, wat in een kwart van de gevallen zo is, kan ook de mens besmet raken. De ziekte van Lyme is

10 dan het gevolg. De bacterie veroorzaakt hevige pijnen, maar kan ook de hersenen en het centrale zenuwstelsel aantasten en zelfs dodelijk zijn.

(2) "Er is veel te weinig aandacht

15 voor deze slopende ziekte", vindt de Nederlandse Vereniging voor Lyme-patiënten, de NVLP. "Lymepatiënten zijn daarom de wanhoop nabij", zegt bestuurslid Diana Uitdenbogerd. De

20 vereniging gaat dan ook de hulp van de Tweede Kamer invoeren. Dit doet de vereniging door een zogenaamd burgerinitiatief. Met zo'n initiatief kunnen burgers de regering dwingen

25 een onderwerp op de politieke agenda te zetten. Hiervoor zijn minstens 40.000 handtekeningen vereist. De vereniging heeft inmiddels al meer dan 70.000 handtekeningen ingezameld, ruim voldoende voor het

30 burgerinitiatief.

(3) Voorzichtige schattingen gaan uit van enkele tienduizenden Nederlanders die de ziekte van Lyme

35 hebben. Alleen al in 2009 liepen zeker 22.000 mensen de ziekte op. Ook Uitdenbogerd raakte vier jaar geleden besmet met de bacterie. "Ik had snel in de gaten dat ik gebeten

40 was. Ik liep de teekbeet op een zaterdag op en 's maandags zat ik al bij mijn huisarts. Die heeft de teek

niet goed verwijderd. De huisarts gebruikte een veel te grote tang en

45 spoelde de teek ook nog door de gootsteen." Zo kon niet meer onderzocht worden of het om een besmet exemplaar ging. "Kom maar terug als je klachten krijgt", zei de huisarts.

50 Acht weken later verscheen er een rode cirkel om de plek van de beet, het eerste signaal dat Uitdenbogerd de ziekte van Lyme had. Uiteindelijk kreeg ze hersenvliesontsteking.

55 Terugkijkend vindt ze dat haar huisarts niet alert genoeg op de situatie gereageerd heeft. "Als hij me toen had uitgelegd dat ik sneller in actie had moeten komen, was ik misschien

60 niet zo ziek geworden."

(4) Snelle toediening van antibiotica kan veel schade voorkomen. De Nederlandse vereniging voor Lyme-patiënten pleit daarom voor een

65 landelijk kenniscentrum. Veel huisartsen weten te weinig over de ziekte van Lyme. "Ze denken dat het allemaal wel meevalt", zegt Uitdenbogerd. Het probleem is

70 bovendien dat de ziekte een heleboel verschillende klachten kan opleveren, variërend van lichte griepverschijnselen tot ernstige hersen- of hartproblemen. Dat maakt het lastig

75 om de juiste diagnose te stellen. De testen om de ziekte van Lyme vast te stellen zijn ook niet 100 procent betrouwbaar. Ze kunnen meestal maar één bacteriestam aantonen,

80 terwijl in Europa minstens vijf verschillende stammen bestaan. Het gevolg hiervan is dat tienduizenden chronisch zieken die veel pijn lijden, van specialist naar specialist gaan,

85 foute diagnoses krijgen, niet behan-
deld worden en soms uiteindelijk
arbeidsongeschikt raken.

(5) Bioloog en tekendeskundige
Fedior Gassner steunt het burger-
90 initiatief. “Bij een zo complexe ziekte
is het goed als verschillende artsen
hun krachten bundelen. Er heerst
veel onzekerheid, zowel onder artsen
als onder patiënten. Dan kan zo’n
95 centrum helpen. Veel symptomen
van Lyme kunnen ook bij andere
ziekten horen en daarom worden er
door huisartsen regelmatig verkeerde
diagnoses gesteld. Sommige
100 patiënten verliezen daardoor hun
vertrouwen in de medische weten-
schap. Daar moet wat aan gedaan
worden.”

(6) De weinige artsen die de ziekte
105 van Lyme wél goed in beeld hebben,
kunnen de stroom van patiënten niet
aan, stelt de Lymevereniging. Zo is
het Hengelose ziekenhuis van de
Ziekenhuisgroep Twente door de

110 enorme toeloop van Lyme patiënten
niet meer in staat al deze patiënten
te behandelen. In Nijmegen wordt in
de Sint Maartenskliniek onderzoek
gedaan naar de ziekte en het Gelre-
115 ziekenhuis in Apeldoorn heeft een
speciale Lymepolikliniek. Toch zijn
patiënten niet altijd tevreden over de
deskundigheid en de behandel-
methoden van dit soort poliklinieken.
120 Dat leidt er toe dat sommigen hun
toevlucht nemen tot alternatieve
geneeswijzen.

(7) Daarom is meer kennis over de
ziekte en meer capaciteit om
125 patiënten te behandelen hard nodig,
zegt de NVLP. De vereniging heeft
goede hoop in de Tweede Kamer een
luisterend oor te vinden.

Uitdenbogerd: “We merken dat het
130 gevoel van noodzaak daar gedeeld
wordt. Sommige kamerleden kennen
in hun eigen omgeving ook mensen
die de ziekte van Lyme hebben. Dat
moet helpen.”

*Naar een artikel van Frouke Tamsma,
De Gelderlander, 5 maart 2011*

Tekst 1

- 1p 1 Welk kopje past het beste bij de inhoud van alinea 2?
- A Burgerinitiatief
 - B Lyme patiënten
 - C Slopende ziekte
 - D Tweede Kamer
- 1p 2 Welk kopje past het beste bij de inhoud van de alinea's 4, 5 en 6?
- A Landelijk kenniscentrum
 - B Nederlandse vereniging voor Lyme patiënten
 - C Onbekende bacteriestammen
 - D Tienduizenden chronisch zieken
- 1p 3 Wat is het verband tussen alinea 3 en alinea 4?
- A Alinea 3 geeft een voorbeeld voor het gestelde in alinea 4.
 - B Alinea 3 noemt een oorzaak van het gestelde in alinea 4.
 - C Alinea 4 spreekt het gestelde in alinea 3 tegen.
 - D Alinea 4 zwakt het gestelde in alinea 3 af.
- 1p 4 “Veel huisartsen weten te weinig over de ziekte van Lyme. ‘Ze denken dat het allemaal wel meevalt’,” (regels 65-68)
→ Citeer de zin uit de alinea's 3 tot en met 5 waarin een voorbeeld van deze uitspraak wordt gegeven.
- 1p 5 Wat is het verband tussen alinea 6 en alinea 7?
- A Alinea 6 geeft een tegenstelling met het gestelde in alinea 7.
 - B Alinea 6 noemt een reden voor het gestelde in alinea 7.
 - C Alinea 7 is een bevestiging van het gestelde in alinea 6.
 - D Alinea 7 vormt een uitwerking van het gestelde in alinea 6.
- 1p 6 “De vereniging heeft goede hoop in de Tweede Kamer een luisterend oor te vinden.” (regels 126-128)
→ Waarvoor wil de vereniging een luisterend oor vinden?
Gebruik voor je antwoord niet meer dan 15 woorden.
- 1p 7 Hoe staat de schrijver tegenover de uitspraken van deskundigen in deze tekst?
- A Hij gebruikt ze vooral om zijn eigen standpunten te verdedigen.
 - B Hij geeft ze weer zonder verder commentaar.
 - C Hij laat merken het oneens te zijn met de uitspraken.
 - D Hij trekt de juistheid van de uitspraken in twijfel.

tekstfragment 1

Lyme: complex en lastig te behandelen.

- De ziekte van Lyme is vernoemd naar het stadje Old Lyme in de Verenigde Staten waar de ziekte in 1975 is ontdekt.
- Kenmerkend voor Lyme is dat symptomen terugkeren. Die zijn: koorts, vermoeidheid, stijve nek, hoofd- rug- en spierpijn, misselijkheid, braken en een zere keel. Ook kan er sprake zijn van pijn in de gewrichten, problemen met het zenuwstelsel en hartafwijkingen.
- Lyme kan zich ontwikkelen tot een ziekte met verschijnselen als stemmingswisselingen, concentratie- en geheugenproblemen, en zelfs ADHD, dementie en psychoses.
- Ongeveer 1,2 miljoen Nederlanders worden jaarlijks door een teek gebeten. Niet iedereen die besmet raakt, wordt ook ziek.

- 1p 8 “Niet iedereen die besmet raakt, wordt ook ziek.” (laatste zin tekstfragment 1)
→ Citeer de zin uit de alinea’s 1 tot en met 3 van de hoofdtekst waaruit hetzelfde blijkt.
- 1p 9 Wat is het belangrijkste doel van de schrijver met deze tekst?
A adviseren
B informeren
C overtuigen
D waarschuwen
- 1p 10 Hoe kun je de inhoud van alinea 7 het beste weergeven?
In alinea 7 wordt
A een advies gegeven.
B een toekomstbeeld geschetst.
C een waarschuwing uitgesproken
D een wens geuit.
- 1p 11 Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte weer van de tekst *Aandacht voor de ziekte van Lyme*?
A De ziekte van Lyme kan zich ontwikkelen tot een chronische ziekte met diverse ziekteverschijnselen.
B Er moet volgens de NVLP een kenniscentrum komen voor de ziekte van Lyme, zodat patiënten sneller en effectiever geholpen kunnen worden.
C Huisartsen zijn volgens de NVLP te weinig op de hoogte van de ziekte van Lyme en ondernemen daardoor niet tijdig actie.
D Jaarlijks worden steeds meer mensen ziek nadat ze een beet van een besmette teek hebben opgelopen en dat kan voorkomen worden.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.